
Aan: Connekt
Van: Arjan Koeslag, Mechteld Bous, Noor Groenendijk, EP-Nuffic
Uitgevoerd in opdracht van Ministerie I&M/ Connekt via TKI Dinalog
Datum: 19 oktober 2016
Betreft: Buitenlandpromotie
Project nummer: PTL08.009, Deliverable 3F *Marktverkenning Logistics Alumni Chapter*

Marktverkenning Holland Alumni Logistics Chapter

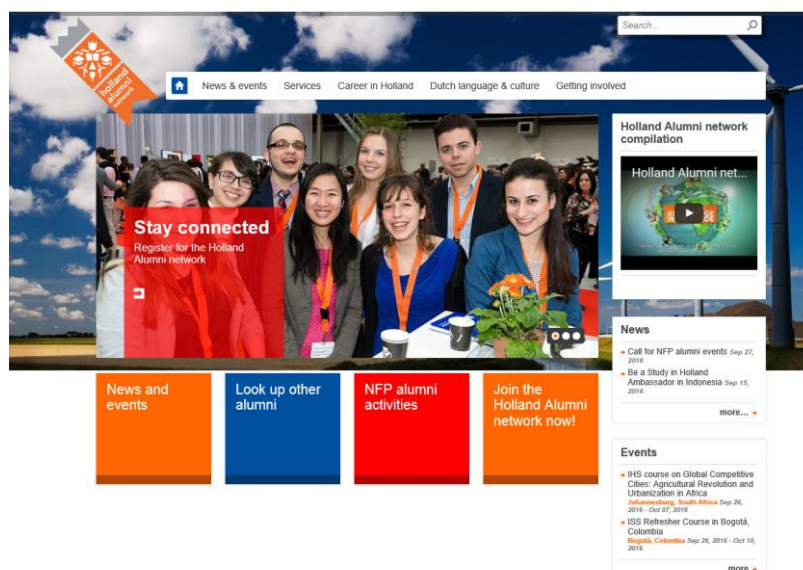
1. Inleiding

In de aanloop naar deliverable 5D, de lancering van een Holland Alumni Logistics Chapter, voerde EP-Nuffic een marktverkenning uit. Deze verkenning had als doel het verkrijgen van meer inzicht in de huidige aantallen internationale studenten in logistieke opleidingen in Nederland en de huidige aantallen internationale logistiek alumni in de database van het Holland Alumni network. Daarnaast bestond de verkenning uit het doen van navraag bij medewerkers van Nederlandse hoger onderwijs instellingen die werkzaam zijn op het gebied van *international alumni relations* en bij collega's van de Netherlands Education Support Offices (Neso) naar hun wensen en behoeften met betrekking tot het Chapter. In dit document lichten we de uitkomsten toe.

1.1 Achtergrond

Over het Holland Alumni network

EP-Nuffic lanceerde in 2009 het Holland Alumni network: een wereldwijd netwerk voor internationale studenten en alumni. Het biedt ondersteuning aan Nederlandse hoger onderwijsinstellingen, Holland Alumniverenigingen en andere relevante organisaties. Momenteel heeft het Holland Alumni network meer dan 60.000 leden wereldwijd. Holland Alumni zijn belangrijke ambassadeurs voor Nederland; het Holland Alumni network stimuleert hen om kennis en contacten te delen en om verbonden te blijven met Nederland. Meer informatie is te vinden op de website van het Holland Alumni network www.hollandalumni.nl en op www.careerinholland.nl; een career portal voor internationale studenten die na hun studie een baan in Nederland willen vinden. Het behouden van internationaal talent is van belang om de Nederlandse kenniseconomie en de internationale concurrentiepositie van ons land te versterken.

Afbeelding: screenshot Holland Alumni network website

Ontwikkeling van thematische netwerken

EP-Nuffic intensiveert de komende jaren haar alumni activiteiten. Eén van de sleutelprojecten is de ontwikkeling van thematische alumni netwerken. Naast Logistiek zijn er plannen voor de ontwikkeling van (online) Chapters voor de sectoren Water en Agri & Food. Uit onderzoek blijkt dat er onder alumni veel behoefte is om zich te verbinden aan en te organiseren in vakspecifieke- en thematische netwerken. Dit kan onder andere door netwerkfaciliteiten te bieden en thematische activiteiten te organiseren ten behoeve van kennisdeling en professionalisering. Op deze manier wordt ook Nederland gevoed met kennis op deelgebieden, die de alumni in eigen land hebben opgedaan.

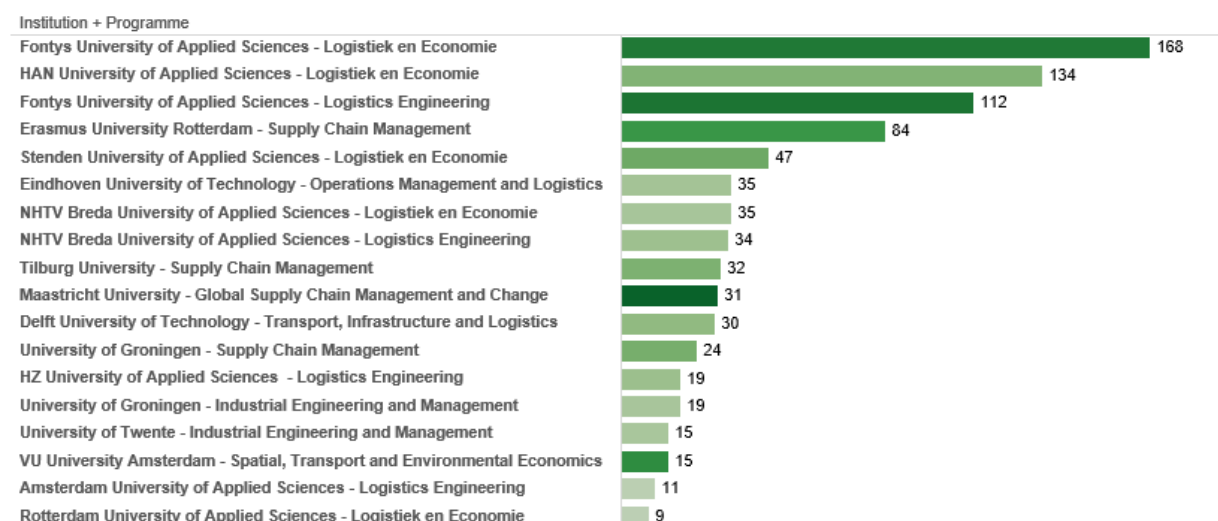
Daarnaast biedt het aanbrenge van een thematische focus binnen alumni activiteiten kansen voor de verbinding van alumni met het bedrijfsleven en andersom. Alumni kunnen de handelsrelaties tussen Nederland en andere landen bevorderen; ze vormen niet alleen zelf een bron van informatie over de lokale markt maar zijn ook potentiële handelspartners, investeerders of werknemers en brengen een eigen professioneel lokaal netwerk in. Ook tijdens handelsmissies kunnen alumni een zeer waardevolle inhoudelijke bijdrage leveren. Met het samenbrengen van internationale studenten en alumni op het gebied van Logistiek in een Holland Alumni Logistics Chapter wordt een start gemaakt met sectorspecifieke matchmaking en kennisuitwisseling tussen alumni (professionals) enerzijds en bedrijven actief in de Logistiek sector anderzijds, zowel in Nederland als lokaal.

2. Verkenning

2.1 Internationale studenten in logistieke opleidingen in Nederland

Dankzij het eerder door EP-Nuffic in dit project opgeleverde overzicht ([dashboard](#)) wordt het aantal internationale studenten die een logistieke opleiding in Nederland volgen, inzichtelijk gemaakt. In totaal studeren¹ 854 internationale studenten in een logistieke opleidingsrichting in Nederland. Het merendeel (569) is verbonden aan een HBO-instelling, de rest (285) studeert in het WO. Met 168 internationale studenten heeft de opleiding Logistiek en Economie van Fontys University of Applied Sciences het hoogste absolute aantal². Voor het WO is dit de opleiding Supply Chain Management van de Erasmus University Rotterdam (84).

Internationale studenten: instelling + studieprogramma in 2015

Figuur 1: Totaal internationale studenten in logistieke opleidingen in 2015

¹ Peiljaar 2015

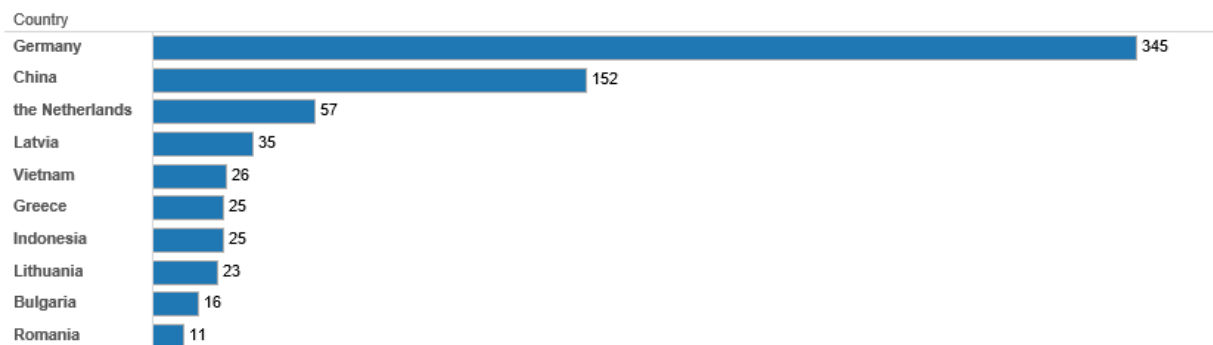
² Het betreft hier grotendeels studenten uit Duitsland

In verhouding is het percentuele aandeel internationale studenten het grootst binnen de opleiding Global Supply Chain Management and Change aan Maastricht University: maar liefst 86% van de studenten aan deze opleiding is internationaal.

Landen van herkomst

Een grote meerderheid van de internationale studenten komt uit Duitsland en China. Nederlanders met een buitenlandse vooropleiding³ of een dubbel paspoort staan op de derde plek. Opvallend is dat 85 studenten uit voormalige Oostbloklanden komen: Roemenië, Bulgarije, Letland en Litouwen. Dit is 10% van het totaal.

Top 10 landen van herkomst, op basis van nationaliteit in 2015

Figuur 2: Top tien landen van herkomst internationale studenten

De top 3 landen van herkomst binnen alleen het HBO is:

- 1) Duitsland
- 2) China
- 3) Letland

Voor het WO is dit:

- 1) China
- 2) Duitsland
- 3) Nederlanders met een buitenlandse vooropleiding of dubbel paspoort

Wanneer we de top 10 resultaten opsplitsen naar WO enerzijds en HBO anderzijds valt het volgende op: Letland levert geen internationale studenten op WO niveau, maar staat voor het HBO op de derde plek. Ook Vietnam, Litouwen en Roemenië komen enkel terug in de HBO top 10, waar ook Rusland terug te vinden is. India, Mexico, Frankrijk, Italië en Turkije zijn vertegenwoordigd in de top tien op WO niveau. Italië en Turkije delen de 10^e plaats.

Griekenland staat in de top tien onderwijsbreed, maar komt noch op HBO nog op WO niveau in de top tien terug. Het aantal studenten aan logistieke opleidingen is de afgelopen 5 jaar gegroeid terwijl het aantal internationale studenten nagenoeg gelijk is gebleven. Het aandeel internationale studenten dat binnen een logistieke opleiding in Nederland studeert neemt dus niet alleen in absolute aantallen maar ook in verhouding met andere opleidingen toe.

2.2 Holland 'Logistics' Alumni in huidige database

In aanloop naar de lancering van het Holland Alumni Logistics Chapter hebben we in kaart gebracht wat de huidige logistiek alumni aantallen zijn in de Holland Alumni database. Hierbij moet opgemerkt worden dat niet alle alumni hun profiel volledig hebben ingevuld, en dat het daadwerkelijke aantal naar alle waarschijnlijkheid hoger ligt. Na afloop van de activiteiten in de resterende projectperiode worden de aantallen opnieuw in kaart gebracht.

³ Nederlandse student die primair en voortgezet onderwijs in het buitenland heeft gevolgd

In totaal staan er 477 alumni in de database en/of maken deel uit van de LinkedIn groep van het Holland Alumni netwerk, die in hun profiel hebben aangegeven dat ze een logistieke opleiding hebben genoten en/of werkzaam zijn in de logistieke sector. Daarnaast hebben de Nederlandse hoger onderwijsinstellingen, waarmee we nauw samenwerken, aangegeven dat zij 500 logistieke internationale alumni in hun bestand hebben die ze willen benaderen voor een netwerk op het gebied van logistiek.

De nationaliteiten van deze alumni lopen zeer uiteen. De internationale alumni die nog woonachtig zijn in Nederland hebben de volgende nationaliteiten: Braziliaans, Bulgaars, Duits, Chinees, Colombiaans, Eritrees, Ethiopisch, Filipijns, Indiaas, Indonesisch, Iraans, Japans, Jemenitisch, Jordaans, Keniaans, Mongools, Oekraïens, Russisch, Tanzaniaans, Turks, Pakistaans en Zambiaans. De internationale alumni die na het afronden van hun studieperiode in Nederland zijn teruggekeerd naar land van herkomst zijn nu woonachtig in: Indonesië, China, Colombia, Mongolië, Pakistan, Ethiopië, Oekraïne, Rusland, India, Tanzania, Iran, Yemen, Duitsland, Japan, Turkije, USA, Verenigde Arabische Emiraten, Brazilië en Eritrea.

Opvallend is dat in deze selectie binnen de totale database van het Holland Alumni netwerk opvallend meer alumni uit het Midden-Oosten en de hoorn van Afrika toont in vergelijking met andere sectoren. Dankzij de Living Lab activiteiten, hebben we naar verhouding een grotere groep en vollediger data beschikbaar van alumni in Indonesië op het gebied van logistiek.

2.3 Input stakeholders Holland Alumni network

Naast het verzamelen van data hebben we belangrijke samenwerkingspartners binnen het Holland Alumni netwerk geconsulteerd. Hoe kijken zij aan tegen de ontwikkeling van thematische alumni netwerken, in dit geval op het gebied van logistiek, zijn ze geïnteresseerd om hierbij aan te haken en op welke vlakken zien zij meerwaarde ten opzichte van de alumni activiteiten die ze zelf al uitvoeren??

Input van Nederlands Education Support Offices, verzameld via survey en conference chat

Met behulp van de Netherlands Education Support Offices (Neso) in Brazilië, China, India, Indonesië, Mexico, Rusland, Zuid-Afrika, Zuid-Korea, Thailand, Turkije en Vietnam promoot EP-Nuffic het Nederlands hoger onderwijs in het buitenland. Op deze kantoren onderhoudt lokaal personeel de lokale alumni netwerken. Aan de alumni collega's in deze landen vroegen we welke kansen zij zien voor de ontwikkeling van thematische alumni netwerken, waaronder een netwerk voor Logistiek.

Zij verwachten een hoge interesse onder alumni voor deelname aan thematische events en aan het volgen van *Ambassadors* trainingen in Nederland of het land van herkomst. Tijdens *Ambassador* trainingen wordt een groep internationale studenten of alumni geselecteerd en getraind om studeren in Nederland (of een specifieke sector/onderwerp) actief te promoten. De kans dat alumni een actieve bijdrage willen leveren aan een thematisch netwerk wordt het hoogst geacht voor een online (wereldwijde) community, voor offline evenementen wordt een regionale aanpak het meest kansrijk geacht.

Afbeelding: een deel van de in totaal ruim 100 getrainde Study in Holland Ambassadors in 2015

Er worden op dit moment wereldwijd weinig tot geen alumni events op het gebied van Logistiek georganiseerd. In Indonesië is er een actievere groep Logistiek alumni dankzij de Living Lab activiteiten en worden wel met enige regelmaat alumni events georganiseerd met het thema logistiek. Die evenementen zijn vooral toegespitst op Maritiem/ Logistiek. In Brazilië organiseert de stad Sao Paulo jaarlijks de Intermodal Fair op het gebied van Logistiek en organiseert de Nederlandse Ambassade ook met regelmaat seminars met dit thema. Er is een poule van (Nederlandse) bedrijven en diplomatieke vertegenwoordigingen aanwezig die actief zijn in de Logistiek of aanverwante sectoren. In Zuid- Afrika wordt er vanuit het Neso kantoor ter plekke bijvoorbeeld samengewerkt met Royal Haskoning en TomTom.

Input Nederlandse hoger onderwijs instellingen (functiegroep: Alumni Officers), verzameld via survey en tijdens Holland Alumni network meeting op 16 juni 2016

Om de input van Nederlandse hoger onderwijs instellingen te vergaren werden er twee activiteiten ondernomen: tijdens de Holland Alumni network op 16 juni organiseerden we een interactieve sessie om de ideeën rondom de ontwikkeling van thematische alumni netwerken te verkennen. Daarnaast hebben we een survey uitgezet voor de personen die er op 16 juni niet bij konden zijn. Onderstaand volgen de belangrijkste uitkomsten.

Nederlandse hoger onderwijsinstellingen staan positief tegenover de ontwikkeling van thematische alumni netwerken (overkoepelend en wereldwijd, zowel voor hun internationale studenten, als voor de Nederlandse alumni. De belangrijkste voordelen die zij noemen zijn:

- verbreding netwerk mogelijkheden voor deelnemer in thematisch netwerk (breder netwerk dan alleen eigen instelling/organisatie);
- kennisuitwisseling (ook Nederland wordt weer gevoed met kennis op een specifiek thema via het netwerk);
- ontwikkeling en professionalisering van alumni;;
- kansen voor in stand houden van goede verbinding met de logistieke sector in Nederland, ook nadat alumni weer zijn teruggekeerd naar eigen land

Afbeelding: sfeerimpressie Holland Alumni network meeting, sessie over de ontwikkeling van thematische alumni netwerken

Een aantal Nederlandse hoger onderwijsinstellingen voeren een actief internationaal alumni beleid en hebben daardoor goed zicht op de aantallen logistiek alumni in hun database. Zij organiseren daarnaast ook eigen logistieke alumni events, of events waar een raakvlak met logistiek is (bijvoorbeeld een refresher course over urbanisatie in Afrika). Qua rolverdeling wordt vanuit de instellingen een duidelijk signaal afgegeven dat de rol voor EP-Nuffic vooral faciliterend en verbindend zou moeten zijn.

3. Verkenning lancering Holland Alumni Logistics Chapter in Brazilië

In juni 2016 is gestart met de verkenning van een potentiële lancering van het Holland Alumni Logistics Chapter in Brazilië. In Brazilië is een Nuffic Neso (Netherlands Education Support Office) gevestigd in Brasilia, dit kantoor kan ter plekke ondersteuning bieden bij de lancering. In Brazilië wordt een lokaal alumni netwerk onderhouden, het [Holland Alumni network](#) Brazil, met 721 leden. Daarnaast is er vanuit de diplomatieke vertegenwoordigingen (Nederlandse Ambassade en consulaten) afgelopen jaren een seminar georganiseerd op het gebied van logistiek en is er een actieve poule van (Nederlandse) bedrijven aanwezig die opereren in de Logistiek of aanverwante sectoren. Deze factoren zorgen voor een kansrijke omgeving voor de lancering van het chapter.

Aantallen logistiek alumni in Brazilië

Een eerste analyse van de huidige geregistreerde alumni leverde een twintigtal logistieke alumni op. Medio september is een uitvraag onder alle 3000 geregistreerde alumni gedaan. Dit heeft geresulteerd in een lijst met meer dan 50 alumni, zijnde laatste jaar studenten of afgestudeerde professionals die (een deel van) hun logistieke opleiding in Nederland gevolgd hebben.

De ervaring van Nuffic Neso Brazilië leert dat in het algemeen alumni met veel plezier en trots terug kijken op hun studie ervaring in Nederland en daarmee al goede ambassadeurs van Nederland zijn. Echter, om ze actieve promotors van Nederland als logistieke hotspot te maken is het belangrijk dat ze een connectie blijven houden met de Nederlandse logistieke sector. Hiervoor is het belangrijk dat naast een online community, fysieke bijeenkomsten georganiseerd worden waar zowel relevante logistieke kennis gedeeld wordt als de mogelijkheid tot netwerken bestaat. Het launch event van het Holland Alumni Logistics Chapter zal begin december in Brazilië georganiseerd worden en is bedoeld als aftrap voor de latere uitrol in andere landen. De lancering in Brazilië levert ervaringen op voor de verduurzaming van het Logistics Chapter: een online community die toegankelijk is voor deelnemers wereldwijd in combinatie met lokale offline communities in prioritaire landen/regio's.

Onderwerpen Launch event

Nuffic Neso Brazil heeft een navraag gedaan bij verschillende alumni en bij de Nederlandse ambassade in Brazilië naar relevante onderwerpen om in het launch event te behandelen. Bij deze uitvraag bleek dat de ambassade een vergelijkbaar event voor het Nederlandse bedrijfsleven in

Brazilië wil organiseren. Daarom is ervoor gekozen om de krachten te bundelen en het launch event samen te organiseren, met als partners (naast de projectpartners in Nederland): de Nederlandse ambassade in Brazilië, de Nederlands- Braziliaanse kamer van Koophandel en Nuffic Neso Brazil. Het onderwerp van de bijeenkomst is: de kansen voor bedrijven om deel te nemen aan Publiek Private projecten in de Braziliaanse logistieke infrastructuur. Dit thema is op dit moment relevant voor de gehele logistieke sector, gezien in Brazilië verschillende grote projecten, waaronder haven en vliegveld ontwikkeling, open zijn voor deelname van bedrijven. Het betreft hier projecten die voor vele verschillende bedrijven in de logistieke keten interessant kunnen zijn.

Het event zal bestaan uit twee presentaties, zijnde één spreker van de Braziliaanse federale overheid om de investeringsprogramma's toe te lichten en één directielid van de haven van Rotterdam om de huidige investering van de haven van Rotterdam in een van de Braziliaanse havens toe te lichten (Porto Central, ES). Daarna is er gelegenheid tot vragen en een netwerk borrel van 1,5 uur. Beide sprekers moeten de komende weken bevestigd worden.

De avond wordt in partnerschap opgezet en uitgevoerd, met mogelijk aanvullende financiële middelen van de Nederlandse ambassade. De komende maanden worden de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Verkenning naar meest geschikte online kanaal om netwerk actief te maken.
- Analyse en ontwikkeling van format om netwerk wereldwijd actief te maken.
- Promoten van event via kanalen Nederlandse hoger onderwijsinstellingen om een grotere massa logistiek alumni in Brazilië te bereiken en hiermee ook het ledenaantal voor het Holland Alumni Logistics Chapter te vergroten
- Uitvoering van launch event, inclusief media genereren rondom het event.
- Ontwikkeling en overdracht format voor Holland Alumni Logistics Chapter naar andere landen. Uitrol activering Holland Alumni Logistics Chapter in Brazilië voor komende jaren

Verduurzaming Chapter in Brazilië

Om het netwerk in Brazilië actief te houden is met de Nederlandse ambassade afgesproken minimaal één keer per jaar een gezamenlijk event te organiseren waarbij leden van het Holland Alumni Logistics Chapter uitgenodigd worden. Vanuit het hoofdkantoor van EP-Nuffic in Den Haag, wordt in de huidige projectfase gewerkt aan een online community waar betrokken deelnemers worden gewezen op de materialen die beschikbaar zijn in de Holland Logistics Library en waar ook deelnemers uit andere landen terecht kunnen voor informatie. In de volgende projectfase(n) wordt verder gewerkt aan de uitrol van offline Holland Alumni Logistic Chapter evenementen in andere prioritaire landen.

4. Aanbevelingen

Uit gesprekken met hoger onderwijs instellingsmedewerkers en EP-Nuffic collega's die in het buitenland veel met alumni werken, kwamen een aantal duidelijke aandachtspunten en adviezen naar voren. Deze kunnen - waar mogelijk - opgenomen worden in de voorbereidingen voor de lancering van het Holland Logistics Alumni Chapter. Hieronder een opsomming van deze punten.

- Aanhaken bij bestaande activiteiten EP-Nuffic: waar mogelijk Logistiek als thema inbedden in reguliere EP-Nuffic bijeenkomsten, activiteiten en evenementen. Een goed voorbeeld hiervan is nl4talents op 23 november 2016 in Rotterdam. Dit is hét carrière evenement voor getalenteerde internationale studenten in Nederland. Voor het eerst staat dit jaar Logistiek als één van de thema's in de spotlights tijdens dit event. Voor meer informatie: www.nl4talents.nl
- Aanhaken bij al bestaande activiteiten voor logistiek studenten in Nederland: we zijn in gesprek met Jong Logistiek Nederland om de mogelijkheden voor het gezamenlijk organiseren van een evenement in Nederland (voor logistiek studenten en alumni aan het eind van hun studieperiode) te verkennen
- Benaming Chapter: voor deliverable 5D werd tot nu toe de term *The Dutch Way in Logistics Network* gehanteerd, dit valt niet overal in het buitenland goed. Het ligt gevoelig, met name in

voormalig koloniale gebieden omdat 'The Dutch Way' een bepaalde vorm van dominantie impliceert. Geadviseerd wordt dan ook om voor de lancering van het alumni netwerk aan te sluiten bij de overige – meer gangbare en bekende – branding (te weten: Holland Alumni Logistics Chapter)

- Overeenstemming is er over de doelgroep van het netwerk: dit zou open moeten staan voor iedereen met een Nederlandse studie ervaring op het gebied van Logistiek (zowel Nederlandse als internationale alumni), Nederlandse hoger onderwijsinstellingen, het Nederlands bedrijfsleven in de logistiek sector (zowel in Nederland als internationaal) en buitenlandse partners (onderwijsinstellingen, bedrijven, overheden etc.) op het gebied van Logistiek.
- Duidelijkheid creëren over de verwachtingen van het Nederlandse bedrijfsleven met betrekking tot alumni: welke vragen spelen er precies bij de bedrijven en wat kunnen zij zelf inbrengen (m.a.w.: wat is er voor de alumni zelf in het netwerk te halen in relatie tot het bedrijfsleven?). Tijdens bijeenkomsten in Nederland (waaronder de SIG ICT in Venray op 29 september 2016) stellen we deze vragen aan de aanwezigen om alvast input te verzamelen